

1. ÚVOD

1.1 Cíl práce

Základním sledovaným cílem analýzy bylo představit výsledky působení zahraničních investorů ve sféře nefinančních podniků ČR na základě porovnání výkonnosti a efektivnosti podniků pod zahraniční kontrolou s podniky domácími, tj. podniky veřejnými a soukromými národními¹ v roce 2003. Součástí analýzy bylo vyhodnocení těchto institucionálních subsektorů z hlediska struktury a ekonomických charakteristik podniků produkčních a obchodních. Kvantitativní hodnocení bylo provedeno na základě vybraných finančních ukazatelů za rok 2003 - kumulovaně za jednotlivá čtvrtletí.²

1.2 Charakteristika souboru podniků a metodiky členění

Analýza je zpracována za období 1.až 4. čtvrtletí 2003 pro soubor nefinančních podnikatelských subjektů všech odvětví, které zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců³. Soubor obsahoval 4 282 jednotek s 1,530 mil. zaměstnanců (průměrný přepočtený počet). Všechny uváděné údaje jsou v běžných cenách⁴

Celý soubor byl „maticově“ strukturován:

- a) podle institucionálních subsektorů - viz¹
- b) podle převažujících produkčních nebo obchodních činností

Rozčlenění podle subsektorů bylo provedeno podle označení ISEKTORu příslušného podniku v registru ekonomických subjektů ČSÚ (RES).

K rozčlenění podle charakteru převažujících činností bylo použito specifického kritéria zvoleného pro tuto analýzu. Jedná se o porovnání tržeb podniku za vlastní výrobky a služby s tržbami za prodané zboží. Kvantily PRODUKTfy zahrnují podniky, dále označované jako produkční, které měly vyšší tržby za vlastní výrobky a služby než tržby za prodané zboží. Jako OBCHODfy - obchodní podniky - jsou označovány kvantily podniků, u nichž naopak byly tržby za vlastní výrobky a služby nižší nebo stejné jako tržby za prodané zboží. Z důvodu použití specifického kritéria se výběr obchodních podniků v této analýze liší od výběru podniků podle standardní odvětvové klasifikace činností ČSÚ (OKEČ), kategorie G - „Obchod, opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní spotřebu a převážně pro domácnost“.

Následující analýza vychází z porovnání absolutních hodnot i podílů základních finančních ukazatelů pro sektory podniků veřejných, soukromých národních a pod zahraniční kontrolou v obou kvantilách podniků produkčních a obchodních. Součástí je také porovnání vybraných poměrových finančních ukazatelů - viz příloha.

¹ Institucionální subsektory: nefinanční podniky veřejné - ISEKTOR 11001
nefinanční soukromé národní podniky a podnikatelé - ISEKTORY 11002+14100+14200
nefinanční soukromé podniky pod zahraniční kontrolou - ISEKTOR 11003

² tokové údaje jsou prostým součtem jednotlivých čtvrtletí, u stavových veličin je uváděna hodnota k poslednímu dni sledovaného období. Údaje o počtu jednotek a zaměstnanců představují aritmetický průměr hodnot vykazovaných za jednotlivá čtvrtletí

³ zdroj údajů - databáze na základě čtvrtletních výkazů P3: mutace C, D - podniky se 100 a více zaměstnanci

⁴ všechny údaje v běžných cenách, za rok 2003, revidované - semidefinitivní, datum zpracování 26. 4. 2004

1.3 Používané zkrácené názvy skupin podniků a ukazatelů

Kvůli zpřehlednění a zkrácení dalšího textu jsou v něm dále používány následující zkrácené názvy skupin podniků a ukazatelů:

ISEKTOR = institucionální subsektor = skupina podniků seříděných podle vlastnické struktury

zahraniční podniky = podniky pod zahraniční kontrolou = (ISIN 11003)

domácí podniky = podniky veřejné + soukromé domácí = (ISIN 11001 + 11002 + 14100 + 14200)

soukromé domácí podniky -= soukromé národní podniky a podnikatelé =

(ISIN 11002 + 14100 + 14200)

produktivita práce = průměrná přidaná hodnota na zaměstnance za měsíc

celkové tržby = tržby za prodej vlastních výrobků, služeb a zboží

dlouhodobý majetek = nefinanční hmotný a nehmotný majetek (vč. pozemků a surovin. ložisek)

Investice = pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (vč. pozemků)

dovoz, resp. vývoz = přímý dovoz, resp. přímý vývoz výrobků, zboží a služeb